

Johannes 6 – Samenvatting (Betacursus 06 - © 2005-2008 Deltacursus)

Het wonderteken van de vermenigvuldiging van broden en vissen (6:1-15) (Matteüs 14:13-21, Marcus 6:30-44, Lucas 9:10-17). In Johannes 2 schiep Jezus niet wijn, maar *veranderde* water in wijn. In Johannes 6 schiep Jezus geen nieuwe brood of vis, maar *veranderde* vijf broden en twee vissen in nog veel meer broden en vissen! Het doel van de eerste komst van Jezus was niet om te scheppen, maar om te *veranderen*, te transformeren en om dat te doen in overvloed (vgl. 10:10b)! ‘Het wonderteken *in de natuurlijke wereld* wijst naar een wonderteken *in de geestelijke wereld*. Het doen van een ‘teken’ was een vorm van de verkondiging van Jezus Christus (20:30-31; cf. 2:11; 6:14,30). Maar de bedoeling van dit wonderteken werd niet begrepen.

De wondertekenen op het meer (6:16-25)(Matteüs 14:22-33, Marcus 6:45-52). In de storm en duisternis waren de discipelen volkomen veilig, omdat Jezus voor hen bad (Marcus 6:46). In die nacht hadden de discipelen ongeveer 5 tot 6 kilometer geroeid! Toen zagen ze Jezus over het water wandelen. Ook Petrus mocht over het water naar Jezus wandelen. Toen Jezus aan hen verscheen was de boot nog ‘midden op de zee’ (Marcus 6:47). Maar toen hij bij hen in de boot stapte, ging de storm meteen liggen (Marcus 6:51) en hadden zij meteen het land bereikt (6:21). Jezus had dus vier wondertekenen gedaan: • Jezus overwon de zwaartekracht en wandelde op het water (6:19). • Jezus liet Petrus op het water wandelen (Matteüs 14:28-31). • Jezus had macht over de natuurkrachten en kalmeerde de stormwind (Matteüs 14:32). • Jezus had macht over ruimte (afstand) en bracht de boot meteen aan wal (6:21).

Doe geen moeite voor brood dat vergaat, maar voor brood dat nooit vergaat (6:26-29). Het verschil tussen een wonder en een teken (6:26). De Joden zagen wel de vermenigvuldiging van de broden, maar niet het Brood Zelf (Jezus). Ze zagen alleen ‘het wonder’ maar niet ‘het teken’ (Jezus als het Brood dat eeuwig leven geeft)! Zij legden het *letterlijk* uit in plaats van *geestelijk*! Brood dat vergaat of dat nooit vergaat (6:27). Een ‘mashal’ (2:19). De schare had de wonderen niet begrepen als tekenen *die wijzen naar Jezus Christus* als de *geestelijke* Messias, de Verlosser, de Zoon van God. Zij zagen Jezus eerder als een wonderdoener in *letterlijke fysieke, materialistische of politieke* zin. God de Vader zelf heeft Jezus verzegeld (6:27b). Een ‘zegel’ garandeert afscherming en bescherming (Matteüs 27:63-66), het garandeert de volledige verlossing tot het einde toe (2 Korintiërs 1:21-22; Efeziërs 1:13-14) en het certificeert echtheid en betrouwbaarheid (6:27). “Op hem heeft God de Vader zijn zegel gedrukt” (NBG) betekent dat God met de getuigenissen (in hoofdstuk 5) en met de wondertekenen (in hoofdstuk 6) certificeert dat Jezus de Zoon van God is. Het werk van God (6:28) is niet het onderhouden van de werken van de *wet*, maar *geloven* dat God Jezus gezonden heeft.

Wie bij Jezus komt zal geen honger meer hebben (6:30-35). De vergelijking van de Joden (6:30-31). De bedoeling van de Joden was het volgende: Mozes had aan Israël brood *uit de hemel* (het manna) gegeven, maar Jezus had aan hen alleen brood *van de aarde* (het letterlijke brood en vis) gegeven. Als Jezus groter is dan Mozes, dan moet hij ook een of ander teken *uit de hemel* en niet *uit de aarde* geven. De vergelijking van Jezus (6:32-33). Mozes was slechts een tussenpersoon, God was de Gever. Het was niet Mozes maar God die aan Israël het manna uit de hemel gaf (6:32). Mozes gaf alleen instructies hoe het opgeraapt moest worden (Exodus 16:4,14-16; Psalm 78:24-25). Bij Mozes gaf God niet het echte brood, maar ‘manna’, een *letterlijke schaduw* voor brood dat alleen maar fysieke honger stilt. Dat letterlijke brood viel *uit ‘de fysieke hemel’ (uit de lucht)*. Maar in Jezus gaf God de *geestelijke werkelijkheid*: Jezus Christus, het Brood dat het eeuwige leven geeft. Dat geestelijke Brood komt *uit ‘de hemel waar God woont’*. Het letterlijke en het geestelijke brood (6:34-35). De Joden dachten nog steeds aan fysiek brood dat fysiek leven geeft en uit een fysieke hemel viel. Dat fysieke brood zouden zij graag altijd ontvangen (6:34). Maar Jezus zei, “Ik ben het brood dat leven geeft.” Jezus sprak over zichzelf en zei dat mensen naar hem moesten ‘komen’ en in hem moesten ‘geloven’. Dan zouden zij nooit meer ‘honger’ of ‘dorst’ in geestelijke zin hebben.

Iedereen die God de Vader aan Jezus geeft zal bij Jezus komen (6:37-40). De dubbele verantwoordelijkheid (6:36-39). In vers 36 benadrukt Jezus *de verantwoordelijkheid van de mens*: wanneer het Brood van het eeuwige leven gegeven wordt, moet de mens het in zich opnemen. Zij moeten komen en geloven. In vers 37 benadrukt Jezus *de verantwoordelijkheid van God en van Jezus*. God de Vader geeft deze mensen aan Jezus (vgl. 17:2,6,9,24) en Jezus zal hen nooit uitwerpen (uit zijn koninkrijk, vgl. 10:28)! God is altijd eerst en de mens is altijd volgend! Alleen wanneer God eerst iemand anders met zijn boodschap naar je stuurt, kun je als tweede in die boodschap geloven en je bekeren. Je kunt deze boodschap niet zelf verzinnen of naar je toe laten komen. Het evangelie blijft Gods boodschap en het wordt je uit genade (als een geschenk) aangeboden. Pas daarna ben je verantwoordelijk om het met je wil en je hart en je leven aan te nemen (vgl. 1:12-13)! Jezus voert de wil van God uit (6:38-39). De mensen die de Vader geeft, worden door de Zoon verwelkomd! De wil van God de Zoon en de wil van God de Vader botsen nooit! De tegenstanders van Jezus (de Joden in dit geval) moeten weten dat wie Jezus verwerpt ook de Zender van Jezus verwerpt. De enige ware God is de God die zich in de bijbel en in Jezus Christus openbaart (vgl. Matteüs 10:40; Lucas 10:16). Vers 39 benadrukt weer de goddelijke verantwoordelijkheid; vers 40 benadrukt de menselijke verantwoordelijkheid. De volharding van gelovigen. De bijbel leert dat wedergeborenen mensen *volhardend en aanhoudend* zullen geloven (daarom hier de tegenwoordige tijd)! Jezus zal erop toezien dat geen gelovige verloren gaat. En Jezus zal de gelovigen uit de dood opwekken op de laatste dag (bij zijn wederkomst, vgl. 10:28).

Gods eeuwige raadsplan kan niet gewijzigd worden (Jesaja 14:24,27; Romeinen 8:29,30,38,39). Gods roeping kan niet herroepen worden (Romeinen 1:6; 11:29). Gods begin in je leven garandeert ook de voltooiing (Filippenzen 1:6). Gods belofte kan niet verbroken worden (Hebreeën 6:17). Gods erfdeel kan niet geschonden worden (1 Petrus 1:4-5). Het fundament dat God gelegd heeft kan niet geschud worden (2 Timoteüs 2:19; Hebreeën 12:28). Gods zegel kan niet verbroken worden (2 Korintiërs 1:21-22; Efeziërs 1:13-14). Gods ‘leven’ kan niet vergaan – het is ‘eeuwig leven’!

Ieder die God de Vader trekt zal bij Jezus komen (6:41-46). De Joden begonnen te morren (6:41-43). Deze Joodse godsdienstige leiders van de synagoge in Kafarnaüm en hun aanhangers vergeleken fysiek brood van de aarde met fysiek brood uit de hemel (het manna). Maar Jezus vergeleek fysiek brood uit de hemel met het geestelijke Brood uit de hemel (Jezus zelf)! De Joden bleven zich hardnekkig verzetten tegen het idee dat Jezus ‘uit de hemel neergedaald was’; dat Jezus (als God) uit de hemel de menselijke natuur d.m.v. Maria aangenomen had. Zij bleven hem alleen als de zoon van Jozef en Maria zien – als een gewone persoon, verwekt door een man bij een vrouw. Het Lukas evangelie benadrukt de maagdelijke geboorte, namelijk dat Jezus uit de maagd Maria geboren is zonder de tussenkomst van een menselijke vader (Lucas 1:26-35). Jezus heeft dus *de menselijke natuur*. Het Johannes evangelie benadrukt vooral het aanvullende feit dat Jezus vanuit de hemel, van God de Vader, komt (6:38). Jezus is dus *geen gewoon menselijk persoon (individu)* zoals andere mensen. Hij moet dus uit de hemel neergedaald zijn! Het trekken van God (6:44). Het woord ‘trekken’ mag niet afgezwakt worden tot ‘adviseren’ of ‘wenken’ of ‘moreel beïnvloeden’. Het woord wordt ook gebruikt als ‘een net vol vissen uit het water trekken’ (21:6,11), ‘Paulus uit de tempel sleuren’ (Handelingen 21:30), ‘mensen voor het gerecht slepen’ (Handelingen 16:19; Jakobus 2:6) en ‘mensen vanuit de hele wereld naar Jezus toe trekken’ (12:32)! Al bieden de mensen weerstand, hun weerstand houdt niet stand. Gods genade is onweerstaanbaar! God beïnvloedt het denken, hart, wil en hele persoonlijkheid zo krachtig dat deze op een positieve wijze gaan functioneren en Jezus door het geloof aannemen (vgl. 1:12-13; Romeinen 8:7-8; 9:14-18). Het feit dat God de Vader (6:44) door God de Zoon (12:32) mensen naar zich ‘trekt’ toont aan dat de Drie-enige God één is.

Het lichaam van Jezus eten en zijn bloed drinken (6:47-58). Onderricht en beeldspraak. Onderricht: “Wie volhardend en aanhoudend in Jezus gelooft heeft eeuwig leven” (6:47,40). Beeldspraak: “Wie het brood uit de hemel eet zal eeuwig leven” (6:51,54). Deze twee zinnen staan parallel, ze betekenen hetzelfde. God geeft ‘het (symbolische) Brood’ (Christus, 3:16) en de mens moet het (symbolisch) ‘eten’ (aannemen en innerlijk in zijn hart opnemen). Wat Jezus deed: Jezus gaf zijn lichaam (letterlijk: vlees) voor de wereld (6:51b). Hij gaf *zichzelf* als een plaatsvervangend zoenoffer voor *de wereld* in de zin van ‘de verloren mensen zonder onderscheid van nationaliteit’ (betekenis d en e in 1:9-10). Wat de gelovige moet doen: Het vlees van Jezus Christus eten en het bloed van Jezus Christus drinken (6:52-55). Zoals in 2:19-20, 3:3-4 en 4:10-11 legden de Joden ook deze uitspraak van Jezus *letterlijk* uit! Maar dit is een verborgen gezegde of raadsel dat niet letterlijk opgevat moet worden. Jezus spreekt hier niet over ‘kannibalisme’, ook niet over de Eucharistie of het Avondmaal, maar in beeldspraak over hoe met hem een relatie te hebben. Het gevolg van ‘zijn vlees eten en zijn bloed drinken’ is ‘in Christus blijven’ (6:56) en dat is *letterlijk* onmogelijk! Een vergelijking tussen vers 40 en 54 toont aan dat zowel de oorzaak als het gevolg *geestelijk* verstaan moet worden. Vers 40 en 54 hebben precies hetzelfde resultaat! Met deze symbolen wil Jezus mensen leren dat ze hem niet alleen met hun verstand, maar ook met hun hart en leven moeten aannemen. Het ‘vlees en bloed’ van Christus zijn symbolen voor Christus ‘zelf’ zoals hij zich in de bijbel geopenbaard heeft (6:57). Het ‘eten en drinken’ (6:54) zijn symbolen voor het ‘aanschouwen’ (zien) en ‘geloven’ (6:40) van Jezus Christus zoals hij zich geopenbaard heeft. ‘Geloven’ betekent dus niet alleen kennis als waarheid aannemen, maar Jezus Christus met je hele verstand, hart, persoonlijkheid en leven aannemen. Het resultaat (6:56). De gelovige blijft *in Jezus Christus* (voor het eerst toen hij door de Geest in het Lichaam van Christus gedoopt werd, 1 Korintiërs 12:12-13). En Jezus Christus blijft *in de gelovige* (voor het eerst toen Hij in het hart en leven van de gelovige kwam wonen, 1:12-13, vgl. Openbaring 3:20 en 14:16-17, vgl. 2 Korintiërs 6:19-20).

De keus is tussen afhaken of doorzetten (6:60-71). De reactie van de Joodse godsdienstige leiders en hun volgelingen: zij stelden vragen die voortkwamen uit een hart van ongelof, zelfgenoegzaamheid en traditie (6:28,30,31); zij morden tegen Jezus, kleineerden Jezus (6:40-41) en ruzieden onder elkaar (6:52). Discipelen (volgelingen) die niet echt geloven haken uiteindelijk af (6:60-66). Zij blijven de woorden van Jezus letterlijk verstaan en vinden zijn woorden dan te hard (6:60). Jezus vraagt: “Vallen jullie door de hardheid en zonden in jullie harten in de valstrik van rebellie en ongelof?” (6:61). Niemand had Jezus uit de hemel van God de Vader zien komen (6:46). Zouden de volgelingen hun mening veranderen als zij Jezus met lichaam en ziel naar God de Vader zouden zien opvaren (6:62)? De Joden moesten ophouden te denken dat Jezus hen vroeg *letterlijk* zijn ‘vlees’ te eten! Het letterlijke ‘vlees’ (lichaam) van Jezus bereikt niets. De ‘geest’ (de hele persoon; hier niet met ‘Geest’ vertalen) van Jezus geeft door zijn dood aan het kruis eeuwig leven aan gelovigen. De woorden die Jezus spreekt zijn geen dode letters, maar worden gedragen door de geest (de hele persoon) van Jezus en schenken leven (verlossing) aan degenen die geloven (6:63). Jezus wist (2:25) vanaf het begin wie er *niet volhardend en aanhoudend* geloofde en wie hem zou uitleveren (6:71). Daarom kan een mens alleen tot Jezus komen als het hem door God de Vader gegeven is (6:65-66, vgl. 6:37,44). Vele volgelingen gingen (letterlijk:) ‘terug naar de dingen achter zich’: hun oude baan, hun oude denkwijze en hun oude levensstijl (6:66). Dit was het bewijs dat zij niet geschikt waren voor het koninkrijk van God (Lucas 9:62)! Zij waren nooit echte gelovigen en dus ook geen echte volgelingen (vgl. Hebrëëën 6:4-8). De discipelen die wel echt geloven blijven doorzetten (6:67-71). Jezus vraagt zijn twaalf discipelen ook een persoonlijke keus te maken. Petrus is de woordvoerder en zegt dat niemand anders de leegte in het hart en de diepste verlangens van mensen kan bevredigen.

Judas uitgekozen en toch een duivel (6:70-71). Jezus zei dit zodat Judas nooit zou kunnen zeggen dat hij niet gewaarschuwd was en dat de andere discipelen nooit zouden kunnen zeggen dat Jezus door zijn verraad verrast werd. Jezus had hen ‘uitgekozen’ om zijn discipelen te zijn, maar hij wist dat een van hen ‘een duivel’, ‘een lasteraar’ of ‘een valse aanklager’ was. Judas had zich beschikbaar gesteld om een instrument van de duivel te zijn. Andere volgelingen gingen weg omdat zij het niet eens waren met Jezus (6:66). Maar Judas bleef bij Jezus en deed alsof hij het met Jezus eens was. Hij bleef om Jezus en de andere discipelen samen met hem te gronde te richten.